

LBRIS

We know
books

**MONOGRAFIA SRI
1990-2015**

SRI
25

RAO CLASS

CUPRINS

CUVÂNT-ÎNAINTE, Eduard Hellvig	9
ARGUMENT, gl.lt. Florian Coldea	13
SRI VĂZUT DE CEI CARE CONTEAZĂ	21
<i>Cetățeni</i> – cei care i-au acordat încrederea Sondaje, aprecieri, etichetări	
<i>Președinți</i> – cei care l-au coordonat prin CSAT Ion Iliescu, Emil Constantinescu, Traian Băsescu, Klaus Iohannis	
<i>Parlamentari</i> – cei care l-au controlat prin mecanismele legale Vasile Văcaru, Nicolae Vasile Constantin Ionescu-Galbeni, Ion Stan, Radu Stroe, Cezar Preda, Georgian Pop	
<i>Jurnaliști</i> – cei care l-au comentat, criticat sau apreciat public Dan Andronic, Ion Cristoiu, Emil Hurezeanu, Floriana Jucan, Cornel Nistorescu, Cristian Tudor Popescu, Victor Roncea, Dan Tăpălagă, Radu Tudor, Sorin Mișcoci, Ovidiu Ohanesian, Marie Jeanne Ion	
<i>Aliați</i> – cei care i-au apreciat cooperarea James Comey, Avril Haines, John Sawers, John O. Brennan, Robert Mueller, Jamie Shea	
<i>Directori</i> – cei care l-au condus Virgil Măgureanu, Costin Georgescu, Alexandru Radu Timofte, George Cristian Maior, Eduard Hellvig	
<i>Profesioniști</i> – cei care îi dau conținut Aici, numele proprii nu au importanță	

NOI ÎNCEPUTURI versus VECHI MOȘTENIRI 57***Distanțarea de trecut*, 1990-1992** 59

<i>Situația de securitate</i>	Provocări ale reinventării democratice
<i>Cadrul normativ</i>	Resetare completă
<i>Cadrul conceptual-organizatoric</i>	Dificultăți majore, inhibiții persistente
<i>Managementul resurselor umane</i>	Lustrația internă
<i>Sistemul de învățământ</i>	O necesitate vitală la început de drum
<i>Cooperarea internațională</i>	Construirea încrederii, inițierea parteneriatelor
<i>Cazuri controversate</i>	Dificultăți ale ruperii de trecut
<i>Succese operaționale</i>	Limite ale capacității de acțiune
<i>Relațiile cu societatea civilă</i>	Prezență timidă în spațiul public

***Controlul civil democratic*, 1993-1996** 97

<i>Situația de securitate</i>	Tranziția – o țară și două sisteme (economice)
<i>Cadrul normativ</i>	Exercitarea controlului parlamentar
<i>Cadrul conceptual-organizatoric</i>	Primul Regulament de Funcționare a SRI
<i>Managementul resurselor umane</i>	Dificultăți în asigurarea efectivelor
<i>Sistemul de învățământ</i>	Primele comunicări științifice
<i>Cooperarea internațională</i>	Schițarea unor abordări articulate
<i>Cazuri controversate</i>	Importanța controlului civil democratic
<i>Succese operaționale</i>	Consolidarea unor linii de activitate
<i>Relațiile cu societatea civilă</i>	Formarea unui contur mass-media

CONSOLIDAREA INSTITUȚIONALĂ 125***Reorganizare și reșezare conceptuală*, 1997-2000** 127

<i>Situația de securitate</i>	Preeminența mizelor economice
<i>Cadrul normativ</i>	Prima Strategie de Securitate Națională a României
<i>Cadrul conceptual-organizatoric</i>	Definirea obiectivelor prioritare ale SRI
<i>Managementul resurselor umane</i>	„Vremea căpitanilor“
<i>Sistemul de învățământ</i>	Transformarea INI în ANI
<i>Cooperarea internațională</i>	Consolidarea credibilității internaționale
<i>Cazuri controversate</i>	Maturizarea raportării la propriile vulnerabilități
<i>Succese operaționale</i>	Creșterea complexității acțiunilor SRI
<i>Relațiile cu societatea civilă</i>	Problema arhivelor

***Pregătirea pentru NATO*, 2001-2004** 163

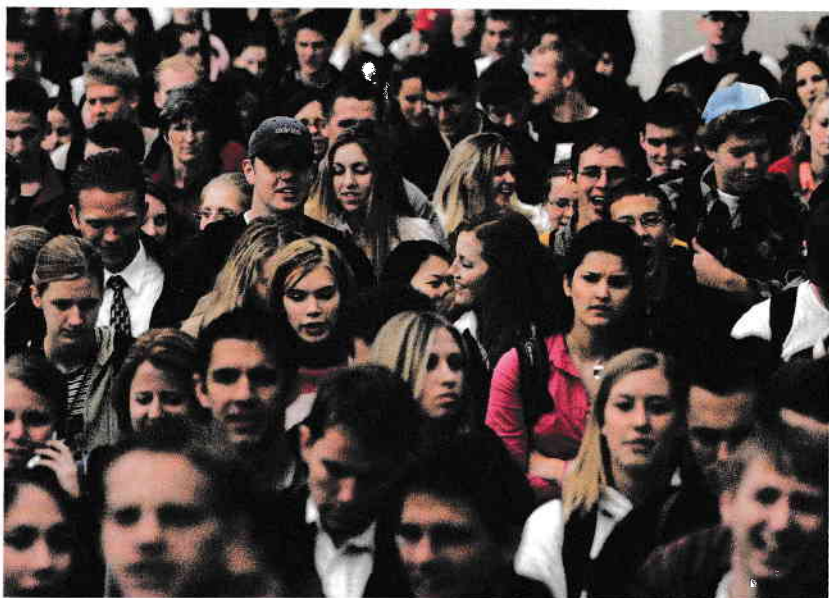
<i>Situația de securitate</i>	„11 septembrie“ – răsturnarea paradigmei de securitate
<i>Cadrul normativ</i>	Efervescență reglementativă
<i>Cadrul conceptual-organizatoric</i>	Set coerent de orientări instituționale

<i>Managementul resurselor umane</i>	Primele studii și cercetări aplicate	
<i>Sistemul de învățământ</i>	Matricea educație–formare–profesie	
<i>Cooperarea internațională</i>	Sincronizarea cu procesele NATO și UE	
<i>Cazuri controversate</i>	Tentații privind fondul de cunoaștere al SRI	
<i>Succese operaționale</i>	Lărgirea „frontului” de lucru	
<i>Relațiile cu societatea civilă</i>	Inițierea unor abordări specializate	
Speranțe legislative, 2005-2006		207
<i>Situația de securitate</i>	Parteneriatul atlantic și securitatea regională	
<i>Cadrul normativ</i>	Contribuții la un nou pachet legislativ	
<i>Cadrul conceptual-organizatoric</i>	Reevaluarea și continuitatea instituțională	
<i>Managementul resurselor umane</i>	Un nou cadru de reglementare	
<i>Sistemul de învățământ</i>	Modernizarea „armei informații”	
<i>Cooperarea internațională</i>	Dialog euro-atlantic intens	
<i>Cazuri controversate</i>	Demisia directorului	
<i>Succese operaționale</i>	Creșterea capacității preventive	
<i>Relațiile cu societatea civilă</i>	Accelerarea predării arhivelor fostei Securități	
MODERNIZARE ȘI TRANSFORMARE		237
Viziune strategică, 2007-2010		239
<i>Situația de securitate</i>	Integrarea europeană pe fond de criză economică	
<i>Cadrul normativ</i>	Acordarea autorității în diverse domenii	
<i>Cadrul conceptual-organizatoric</i>	Modernizare instituțională de fond	
<i>Managementul resurselor umane</i>	Proiectarea conceptului de carieră	
<i>Sistemul de învățământ</i>	Înființarea INSI și a Școlii Doctorale	
<i>Cooperarea internațională</i>	Accederea în cele mai selecte formate de intelligence	
<i>Cazuri controversate</i>	Reverberații ale unor situații trecute	
<i>Succese operaționale</i>	Capacitatea de a ataca ținte de top	
<i>Relațiile cu societatea civilă</i>	Programe de comunicare	
Pași către era informațională, 2011-2015		283
<i>Situația de securitate</i>	Era informațională pe fond de criză și instabilitate	
<i>Cadrul normativ</i>	Actualizări de substanță	
<i>Cadrul conceptual-organizatoric</i>	Schimbare bazată pe noile tehnologii	
<i>Managementul resurselor umane</i>	Rafinarea sistemelor de selecție și pregătire	
<i>Sistemul de învățământ</i>	Proiecte de cercetare cu finanțare europeană	
<i>Cooperarea internațională</i>	Performanța în cooperare	
<i>Cazuri controversate</i>	Fond conflictual diminuat	
<i>Succese operaționale</i>	Confirmarea capacității pe noile responsabilități	
<i>Relațiile cu societatea civilă</i>	Arhiva out (99,99%)! Facebook & Twitter in!	
FOTOGRAFII		345

SRI VĂZUT DE CEI CARE CONTEAZĂ

SRI văzut de cetățeni

Cei care i-au acordat încrederea

În 25 de ani de la înființare, profilul de imagine al SRI s-a aflat într-o continuă evoluție, reușind să se delimiteze de clișeele și prejudecățile postcomuniste, în principal de asocierea cu fosta Securitate. De la o medie a gradului de încredere în SRI de 15-25% în anii '90 s-a ajuns la 35-36%, în perioada 2009-2010, respectiv la aproximativ 50% în prezent.

Procesul accelerat de transformare s-a reflectat în îmbunătățirea nivelului încrederii populației în instituție. Potrivit unui sondaj Romnibus din februarie 2010, SRI era considerat o instituție „modernă, comparabilă cu serviciile de informații din țările NATO și UE“ de către 49,5% dintre respondenți, în timp ce 44,1% încă apreciau că „nu s-a desprins de legăturile cu fosta Securitate“. Ulterior, în 2014, respondenții au apreciat într-un coeficient de 77% că „SRI este o instituție care s-a reformat după 1989“.

Evaluările sociologice au relevat că SRI are notorietate ridicată și un indice de încredere public pozitiv. Potrivit cercetărilor sociologice realizate în luna decembrie 2014 de IRES și GSSC Avangarde, nivelul de încredere în SRI s-a situat la 58%.

În anul 2014, profilul celor care și-au exprimat încrederea în SRI putea fi caracterizat astfel: sunt tineri (18-29 de ani), locuiesc în zona rurală sau în orașele mici. Este de remarcat faptul că tinerii în speță apreciază în mai mare măsură SRI decât alte servicii de informații, situația fiind, probabil, o consecință a acțiunilor de comunicare publică inițiate de Serviciu și a transparenței modului de încadrare în instituție.

Evaluarea sondajelor de opinie a evidențiat existența a două nuclee permanente (caracteristice serviciilor de informații, în general) – unul critic, din principiu, față de orice activitate legată de instituție, altul, necondiționat favorabil.

De-a lungul timpului, percepția publică a fost influențată atât de marotele trecutului, cât și de teme curente aflate pe agenda mass-mediei, precum interceptarea telefoanelor, ofițerii acoperiți. Astfel, în ianuarie 2009, 42,1% dintre respondenți au considerat că SRI „este implicat în jocuri politice“, iar în noiembrie nivelul a crescut la 57,8%.

Ulterior, în perioada 2010-2012, numărul celor care au susținut că „serviciile secrete se implică în competiția politică“ a sporit (59-63%). Potrivit unor sondaje IRES din perioada 2010-2012, 12-16% dintre respondenți au apreciat că „au avut senzația că au fost urmăriți“, dintre aceștia 30-37% nominalizând SRI.

Un barometru al tendinței de raportare favorabilă a populației ar putea fi evoluția activității pe site-urile oficiale de socializare ale

instituției. Pe pagina oficială de Facebook a Serviciului, lansată în 15.07.2013, au fost înregistrate, până în prezent, peste 13 000 de like-uri, plasându-se astfel pe locul 7 în topul paginilor instituțiilor de stat din România (conform www.facebrands.ro).

Activitatea pe pagină evaluată în baza statisticilor oferite de Facebook a relevat interesul ridicat al utilizatorilor (vizualizări, aprecieri, distribuiri, comentarii) pentru temele de discuție inițiate, toate materialele publicate primind aprecieri. Majoritatea comentariilor postate pe pagină a constat în mențiuni pozitive cu privire la activitatea SRI, a conducerii Serviciului Român de Informații sau solicitări de clarificare a informațiilor transmise prin postări, la care s-a răspuns, după caz, particularizat/adaptat în funcție de caracteristicile și limbajul specific comunicării virtuale.

SRI văzut de președinți

Cei care l-au coordonat prin CSAT

Ion Iliescu

În timpul mandatului, Ion Iliescu a evidențiat în mod repetat dificultatea procesului de înființare a Serviciului Român de Informații, în special ca urmare a asocierii instituției, în mentalul colectiv, cu fosta Securitate – „Procesul de constituire a SRI n-a fost lipsit de greutate, fiind necesară, în primul rând, depășirea unei bariere psihologice, creată de excesele din perioada dictaturii comuniste,

din cauza căror Serviciul Român de Informații a fost de multe ori confundat, în mod voit, cu fosta Securitate“.

Președintele a subliniat rolul esențial care a revenit SRI în consolidarea coeziunii interne pe fondul „proceselor de schimbare în economie, transformărilor de esență din țările foste comuniste, ca și conjuncturii internaționale“.

Ion Iliescu a susținut demilitarizarea SRI și SIE, motivând „exigența mediului actual de securitate, necesitatea de a sprijini factorii de decizie în realizarea intereselor naționale, precum și alinierea la standardele serviciilor similare din statele membre NATO“.

A făcut, de asemenea, trimiteri la implicațiile statutului României de membru al NATO, apreciind că aceasta „conferă serviciilor atât drepturi, precum protejarea teritoriului național de către aliați, cât și obligația de a participa și mai intens la promovarea și apărarea democrației și stabilității internaționale“.

Emil Constantinescu

Emil Constantinescu a evidențiat reformarea instituției și calitatea resursei umane în cadrul Serviciului – „SRI s-a reformat total. Nu este vorba numai de faptul că 65% din resursele umane s-au schimbat. Sunt alții. Sunt oameni tineri, sunt oameni noi, sunt oameni cu altă viziune“.

Președintele a subliniat „încrederea excepțională“ de care se bucură SRI în plan extern, punctând apartenența instituției la „clubul serviciilor de elită europene și structurile NATO“.

A reliefat în special profesionalismul Serviciului Român de Informații și „rolul esențial în asigurarea siguranței naționale“, pe fondul proliferării noilor amenințări la adresa securității țării: „Serviciul Român de Informații se ridică, în prezent, la cele mai avansate standarde de profesionalism, nefiind cu nimic mai prejos decât alte servicii similare din străinătate“.

De asemenea, a accentuat legalitatea acțiunilor SRI „puse în slujba statului de drept, a cetățeanului și a țării, în conformitate cu Constituția și legile țării“ și a apreciat importanța luptei împotriva

corupției: „Nu numai un act de dreptate, ci și un act de restabilire a autorității statului și a adevărului în această țară“.

Traian Băsescu

Președintele a avut aprecieri favorabile legate de procesul de modernizare, integrarea în structurile euro-atlantice „cu câțiva ani înaintea țării“, precum și de eficiența SRI, „cea mai importantă structură de protejare a securității naționale“.

A argumentat oportunitatea creării unei Comunități de Informații, care „nu substituie serviciile de informații și nici nu le poate da ordine“, necesitatea acestuia constând „în primul rând în sinteză“.

A susținut permanent o transparență sporită a SRI, subliniind că „sunt foarte multe lucruri ce se pot spune despre SRI, care, cu certitudine, ar reuși să arate evoluțiile pozitive“, cu atât mai mult cu cât „adevărul este, pentru populație, acela pe care îl propagă cei interesați sau cei care nu știu“.

Traian Băsescu a evidențiat rolul decisiv al SRI în combaterea corupției „prin semnalele pe care le transmite decidenților la nivel local și central“ și importanța cooperării între structurile statului cu atribuții în acest sens, care „a început să dea roade și va fi tot mai eficientă“.

Președintele a arătat că pe timpul celor două mandate ale lui „s-a investit enorm în creșterea forței serviciilor de a-și îndeplini misiunea“ și că, pe viitor, va trebui avut în vedere și un „sistem mai complex, mai adecvat de control“.

Klaus Iohannis

Președinte al României din decembrie 2014, Klaus Iohannis a evidențiat că cei „trei piloni” pe care va fundamenta politica externă și securitatea națională sunt „parteneriatul strategic cu SUA, apartenența la NATO și la UE” – acesta fiind formatul care ne asigură securitatea într-o „zonă geopolitică foarte fierbinte”.

A arătat că SRI „funcționează în parametri buni” și că „avem profesioniști foarte buni” cărora nu este necesar să li se spună cum să-și facă treaba. SRI și instituțiile abilitate ale statului urmăresc îndeaproape situația antiteroristă, astfel încât cetățenii României să fie în siguranță.

Președintele României consideră că „lupta anticorupție, lupta împotriva crimei organizate țin de securitatea națională”. Accentuează că lupta trebuie să fie „intensă și cu rezultate” și menționează că va conlucra cu toți partenerii care contribuie la eficiența acesteia. Speră „să prindem zilele” în care vor fi atât de puțini corupți, încât „corupția să nu mai constituie o problemă de securitate națională”.

Klaus Iohannis apreciază că problematica directorilor SRI și SIE trebuie gestionată „foarte clar și conform legii”, criteriul esențial fiind acela de a avea „persoane echidistante” și care „pun profesionalismul înaintea politicianismului”.

SRI văzut de președinții Comisiei comune

permanente a Camerei Deputaților și Senatului pentru exercitarea controlului parlamentar asupra activității SRI

Cei care l-au controlat

Vasile Văcaru

„Instituirea controlului civil asupra serviciilor secrete reprezintă unul dintre criteriile de performanță ale democrației, pe care – o pot mărturisi toți colegii mei din Comisie, indiferent de opțiunea politică – România l-a îndeplinit.“

„A existat un proces de acomodare reciprocă, în care SRI a învățat să dea socoteală societății asupra activității pe care o desfășoară, iar parlamentarii, reprezentanți ai tuturor partidelor politice, au

înțeles exigențele activității unui serviciu de informații. Practic, profesionalismul și luarea în considerare a interesului național au fost criteriile care au ghidat activitatea tuturor membrilor Comisiei parlamentare, indiferent de opțiunile și interesele de partid.“

(*Despre Vasile Văcaru și SRI*): „Trista despărțire de viață s-a petrecut la 11 ani după ce românii așezaseră unul lângă altul un coșciug și un leagăn: primul destinat Securității, celălalt Serviciului Român de Informații. Acel eveniment de referință ne-a scos din mlaștina fricii față de un serviciu secret care părea etern, două decenii ce aparțin